

**Čís. 15173.**

**Úraz při dopravě zdviží. Jak dalece ručí ten, kdo obsluhuje zdviž, za úraz dopravované osoby.**

(Rozh. ze dne 6. května 1936, Rv I 1178/34.)

Žalobkyně (tovární dělnice) utrpěla při dopravě zdviží těžký úraz. Tvrdíc, že se tak stalo proto, že ji žalovaný neupozornil na závadu ve zdviží, domáhá se na něm náhrady škody za utrpěné zranění. Nižší soudy neuznaly žalobní nárok důvodem po právu.

Nejvyšší soud uznal žalobní nárok důvodem po právu polovinou.

**Důvody:**

Žalovaný řídil dopravu zdviže v době, kdy žalobkyně v ní byla a kdy také utrpěla úraz, pro který se na něm domáhá náhrady škody. Jako obsluhovač zdviže, ať již byl k této práci služebně určen anebo byl obsluhovačem jen příležitostným, měl povinnost, vyplývající z povahy této jeho činnosti, vyžadující zvláštní znalosti a bedlivosti, obstarávat nejen mechanickou obsluhu zdviže, ale i starati se o bezpečnost osob zdviží dopravovaných, neboť osoby ty nemají zpravidla zkušenosti v této dopravě, ani neznají zařízení zdviže a její úpravu tak, aby se mohly samy veškerého nebezpečí za dopravy zdviží vyvarovati, zejména ovšem nemohou zpravidla znáti vady zdviže, které sice nejsou překážkou technického provozu, které však mohou přivoditi nebezpečí pro osoby v ní dopravované. Že s dopravou ve zdviží a s nebezpečím s tím spojeným nebyla obeznámena ani žalobkyně, vyplývá z toho, že jela zdviží teprve třikráte. Tato trojí jízda nemohla postačiti, aby žalobkyně sama již věděla, kam se má ve zdviží postavit, aby jí nehrozilo nebezpečí tělesného poškození, a aby věděla, kde má zdviž nějakou závadu, ze které takové nebezpečí vychází. Žalovaný dovolával se jen oněch zkušeností žalobkyně, jichž tato získala v továrně v oboru jí přidělené práce. Tyto zkušenosti neměly však významu při dopravě zdviží, neboť ji neseznámily s dopravou ve zdviží. Jde tedy o to, zda se žalovaný ve službě jako obsluhovač zdviže dopustil nějakého zavinění, které bylo v příčinné souvislosti s úrazem žalobkyně. Žalovaný upozornil žalobkyni ve zdviží, aby se postavila řádně od kraje zdviže, z čehož lze usouditi, že mu bylo známo nebezpečí pro tělesnou bezpečnost dopravovaných osob, plynoucí z přístupnosti volného prostoru mezi klecí zdviže a zdívkou ji obklopujícím. Žalovaný byl také jako obsluhovač zdviže povinen, aby toto nebezpečí znal a aby vždy při dopravě osob učinil opatření, které by za pravidelných okolností dopravy zabraňovalo ohrožení tělesné bezpečnosti dopravovaných osob. Ať již viděl žalobkyni ve zdviží ještě před počátkem její dopravy ve zdviží nebo teprve později, avšak ještě před úrazem, bylo jeho povinností, aby zdviž zastavil a žalobkyni buď ze zdviže vykázal nebo ji ve zdviží tak postavil, aby nebyla vydána nebezpečí poškození těla. Žalovaný toho však neučinil, nýbrž spokojil se

jen s napomenutím žalobkyně, nestaraje se dále, zda jeho napomenutí bylo také uposlechnuto. Upozornění samo nebylo však dostatečným opatřením bezpečnostním, jak patrně již z nehody samé. Žalovaný nemohl předpokládati, že z povšechného upozornění, aby se postavila řádně od kraje, žalobkyně ihned pozná, kde jí hrozí nebezpečí a jakým způsobem. Právem proto uplatňuje žalobkyně, že žalovaný neměl zdviž spustiti, když žalobkyně do ní vstoupila, majíc pravdu potud, že žalovaný měl zdviž, když ji již uvedl do pohybu, aspoň zastaviti, jakmile v ní zpozoroval žalobkyni a viděl, že nestojí ve zdviži na místě, kde jí nehrozí nebezpečí. Skutečnost, že ve zdviži bylo dosti místa i pro více osob než pro tři, nemůže žalovaného ospravedlniti, neboť právě úkolem jeho obsluhovačské služby ve zdviži bylo, aby dopravované osoby i v dostatečném prostoru zdviže tak místně rozdělil, aby jim za dopravy nehrozilo nebezpečí, budou-li zachovávat jinak opatrnosti rozumného člověka. Žalovaného nemůže zprostiti viny na úraze žalobkyně ani to, že mezera mezi pevnou stěnou dopravní šachty a mezi podlahou pohybující se zdviže činila nejvýše 3½ cm. I tato úzká, avšak za jízdy přístupná mezera byla vadou zdviže, byla za jízdy zdrojem nebezpečí pro žalobkyni a žalovaný měl povinnost, aby jako obsluhovač zdviže učinil přiměřené opatření, které by odstranilo nebezpečí hrozící žalobkyni i při nepatrné změně polohy jejího těla ve zdviži právě z této vady zdviže. Podařilo se tudíž žalobkyni dokázati zavinění žalovaného na jejím úrazu. Ovšem i žalobkyni stihá na jejím úrazu také vina. Žalobkyně, byvši upozorněna, aby se postavila od kraje zdviže, musila si i přes své mládí uvědomiti, že jí na kraji zdviže hrozí nějaké nebezpečí, a měla poslechnouti účinné výzvy. Neučinila tak, a proto jest také částečně vinna na svém úraze. Její zavinění projevivši se v hrubém nedbání zřetelné výzvy ke změně místa ve zdviži není menší než zavinění žalovaného, který jako obsluhovač zdviže sice žalobkyni upozornil, aby odešla od kraje zdviže, ale spokojil se s tímto nedostatečným opatřením bezpečnostním, aniž podle své povinnosti zařídil, aby jejímu poškození skutečně bylo zabráněno. Hledě k tomu pokládá dovolací soud podle § 1304 obč. zák. obě poměry zavinění žalobkyně a zavinění žalovaného u každého jednou polovicí za spravedlivý podíl obou na úrazu žalobkyně.

### Čís. 15174.

**Jak má poručenský soud postupovati, odpírají-li nemanželská matka a poručník nemanželského dítěte souhlas k osvojení dítěte nemanželským otcem.**

**Je-li osvojenec poručencem, jest soudem uvedeným v § 45 zák. č. 100/31 poručenský soud.**

(Rozh. ze dne 6. května 1936, R II 148/36.)

Usnesením okresního soudu v K. ze dne 13. února 1936 byla podle § 2 zákona o osvojení z 28. března 1928 čís. 56 Sb. z. a n. schválena smlouva